Verklarend Interview

Hieronder volgt een interview met Sierd van Randen. Het is bedoeld als een toelichting op het Manifest van Donkerbroek, en tevens als nadere kennismaking met Sierd van Randen, een actief lid op ons Instituut en binnen de Actiegroep Activering (A.A.). Sierd is 5de jaars M.O., in 1969 samen met Arie van Ede, Clara Venema en Jan Scheffers oprichter van de A.A., had een zeer belangrijk aandeel in het tot stand komen van het reglement van ons Instituut en van de Letteren Faculteit, was al eens lid van de Afdelingsraad en is momenteel o.a. lid van de Instituutsraad.

- Kun je een nadere toelichting geven op de kop van het Manifest?

Ja..., ik geloof dat de A.A. begonnen is puur vanuit de gedachte dat het noodzakelijk was te democratiseren, dwz mogelijkheden scheppen voor de mensen zichzelf te besturen. Maar in de 3 jaar dat de A.A. nu bestaat zijn er veel andere problemen bijgekomen en is ze opgenomen in het totaal van de Universitaire oppositie. Ze heeft daaruit ideeën overgenomen, is daardoor ook breder geworden; in het Manifest staat dan ook vrij veel over Onderwijspolitiek.
Door zich uitdrukkelijk een politieke organisatie te noemen, wil de A.A. duidelijk stellen wat zij is - is zij een politieke vakbond, zoals de GSB, is zij een belangenorganisatie voor Geschiedenis studenten, of is zij veel meer een algemene organisatie die bepaalde dingen wil? En dat laatste hebben we gemeend dat we zijn. De cruciale zin uit de hele kop is eigenlijk die over de gelijke rechten en plichten. Je kunt zeggen dat de A.A. een organisatie van mensen is die in principe ontevreden zijn over de hele maatschappelijke structuur en zich daarbij, ja... in zekere zin, anti-kapitalistisch opstellen. Deze maatschappelijke structuren weerspiegelen zich voor een gedeelte op het Instituut voor Geschiedenis (IvG) en de A.A. heeft als uitgangspunt dat je moet uitgaan van je eigen werksituatie, dat je dus dààr met je activiteiten begint. Voor mezèlf is het IvG een toevallige werksituatie, ik zou dus in pricipe ook overal elders kunnen gaan democratiseren.

- Weerspiegelt het image van 'linkse hap' de huidige verhoudingen binnen de A.A. en ben je daar uit tactisch oogpunt gelukkig mee?

Het is de vraag of je een image kunt veranderen, maar ik vind het vrij reëel om te zeggen dat de A.A. een linkse organisatie is. Ik neem aan dat de mensen die bij de werkzaamheden van de A.A. betrokken zijn voornamelijk PSP, PPR, en PvdA stemmen, met een enkele uitschieter naar CPN en D'66. Persoonlijk heb ik helemaal geen bezwaren tegen een omschrijving als 'linkse hap'-- je kunt natuurlijk een hele discussie aangaan wat het begrip 'links' inhoudt, maar dat heeft iemand anders al voor ons gedaan - en ook niet tegen omschrijvingen als socialisten, communisten of ander tuig, dat vind ik zelfs heerlijk.

- Wat wil de A.A. ermee zeggen als zij stelt dat onderwijs een 'collectief' goed is ?

De grondgedachte die hier achter ligt is dat de maatschappij op een hoger cultureel vlak komt naarmate de mensen meer onderwijs genieten en kùnnen genieten. We gaan dus uit van het geheel van de maatschappij, van de collectiviteit, om te komen tot een fundamenteel, individueel recht op onderwijs, dus een sociaal uitgangspunt,van het algemene naar het individuele toe. De terugkoppeling moet er ook zijn, maar niet zo dat het individu van zijn baan extravagante inkomsten trekt zoals nu met heel veel academici het geval is.

- Dit is iets wat te maken heeft met de *f* 1000.-. Je zet je hiermee duidelijk af tegen het profijtbeginsel en mensen als De Brauw...?

Ja, wat De Brauw doet is uitgaan van de huidige situatie. Dan kun je inderdaad stellen dat academici vrij veel verdienen en dat ze best wat voor hun opleiding mogen betalen. Waar we juist heen moeten is dat deze academici niet zo veel verdienen, naar een inkomensnivellering dus. Vanuit dit perspectief ben ik voorstander van de ƒ 1000.- boycot omdat ik vind dat in de ontwikkeling naar gelijke lonen de voorwaarden gehandhaafd moeten worden die dat begunstigen, i.c. gratis onderwijs.

- Hoe denk je een nivellering van de lonen in deze maatschappij te realiseren?

Dat is m.i. alleen mogelijk in een socialistische maatschappij.
Een heel ander aspect van de boycot is de 'civil disobedience', voor mij een van de belangrijkste middelen om te komen tot maatschappelijke veranderingen.

- Komt de uitdrukkelijke afwijzing van een studentenstop voort uit de kwestie hierover, zoals die een half jaar geleden op ons Instituut gespeeld heeft?

Inderdaad, dit houdt verband met het feit dat ± januari de A.A. niet als totale fractie tegen een studentenstop heeft gestemd. Daarom hebben we het nu zo ondubbelzinnig in het programma opgenomen, zodat iedereen wel verplicht is ertegen te stemmen. Het afwijzen van een studentstop is een wezenlijk onderdeel van onze onderwijspolitiek. Als je het onderwijs wil bevorderen moet je geen nieuwe drempels opwerpen.

- In principe accepteert de A.A. een plaatsingscommissie, maar wordt door het invoeren van die voorwaarden het functioneren van een dergelijke commissie niet onmogelijk gemaakt?

Zoals wel vaker in het Manifest is ook dit een compromisformule, omdat er binnen de A.A. verschillend over gedacht wordt. Het betekent dat je een plaatsingscommissie wèl accepteert, maar dat de scherpe kanten ervan af moeten. De mogelijkheid bestaat dus inderdaad dat, als bv. aan punt c3 niet voldaan wordt, een plaatsingscommissie voor ons niet meer acceptabel is en wij ernaar zullen streven dat het IvG er niet aan meewerkt.

- Ook bij Posthumus stelt de A.A. een aantal voorwaarden. Is het dan Posthumus nog wel ?

Deze kunnen nog net binnen de Wet Posthumus en het is de formule die Psychologie gevonden heeft - je geeft je huidige studieprogramma op als Posthumus-programma en probeert op die manier dus gewoon door te gaan; het idee van oude wijn in nieuwe zakken.
Voor mij is Posthumus een zeer belangrijke zaak, eigenlijk erger dan WUB of ƒ1000.-

- Is jullie programma t.a.v. de studenstop en Posthumus wel te verwezenlijken, zeker gezien bepaalde pragmatisch-politieke stromingen op ons Instituut?

Ik dacht dat het t.a.v. Posthumus gunstiger lag dan t.a.v. een studenstop. Tegen Posthumus is zo ongeveer de hele Universiteit, kijk bv. naar de bepaald niet progressieve commissie van de Academische Raad, terwijl er t.a.v. de studenstop altijd mensen zijn die zeggen:'Wat moeten we met die massa's studenten doen ?'.

- In het Manifest is niets opgenomen over het studieprogramma?

Ja dat klopt ! Oorspronkelijk was het doel van de A.A. vooral democratisering; dat is een van de redenen waardoor het studieprogramma relatief een van de zwakkere sectoren is gebleven binnen de A.A. Ook nu zijn we daar nog niet uit, maar wel gaat er binnenkort een werkgroep Studieprogramma/Posthumus draaien (zie de intekenlijsten), waarvan ik verwacht dat er bepaalde principes uitrollen, in overeenstemming met de rest van ons programma. Niet meer het bijschaven van het studieprogramma, maar een meer structurele benadering.

- Denk je hierbij aan eind 1969 ?

De bekende actiegroep 2de jaar M.O.? Het zou leuk zijn als jongeren dit toch goede plan weer eens wilden bekijken.

- In de paragraaf over democratisering staan nogal wat oude stokpaardjes van de A.A.

Inderdaad, maar ik moet wel zeggen dat ik zonder die stokpaardjes uit de A.A. zou treden. Hoewel ik duidelijk zie dat een Algemene Vergadering als hoogste beslissingsorgaan de eerste jaren niet te realiseren valt, houdt de A.A. die gedachte vast omdat het wezenlijk is voor het betrekken van de mensen bij hun eigen werksituatie; een situatie waarin, in principe iedereen gelijke rechten, plichten en verantwoordelijkheden heeft. Institutioneel leg je dit vast dmv een A.V., zodat iedereen gelijk is, maar waardoor ook duidelijk is dat niemand zich aan zijn verantwoordelijkheid kan onttrekken. Zo'n A.V. bepaald dan zèlf waarover zij moet gaan beslissen en wat zij naar een Afdelingsraad delegeert, bv. praktische lopende zaken.

- Krijg je in zo'n A.V. niet te maken met een sterke polarisatie tussen studenten en docenten?

Ik zie het verschil tussen docenten- en studentenbelangen niet zo... De A.A. is ook geen belangen organisatie maar een politieke organisatie.

-Maar een polarisatie tussen links en rechts dan ?

Het mooie van zo'n A.V. is dat meer conservatieve en gematigde studenten ook moeten komen als ze willen voorkomen dat de meer radicale studenten de macht overnemen, waarbij voor ons dan het winstpunt is, dat je een situatie krijgt waarbij iedereen betrokken is, verantwoordelijk is en meedoet.
Het nadeel van de huidige situatie is juist dat de meer conservatieve studenten op ons Instituut zich vertegenwoordigd voelen door het docentenblok in de A.R.

- Is het juist dat de A.A. zich weer wat serieuzer met de democratisering gaat bezighouden?

Inderdaad. Dat zal de Sector Bestuursproblematiek tot zijn speciale zorg maken. Jaap Wielinga en ik zullen over deze problematiek ook een wekgroep gaan leiden (zie intekenlijsten). Verder wil ik erop wijzen dat er meer gebruik gemaakt moet worden van de mogelijkheden die de publieke tribune, verkiezingen etc. bieden.

- De A.A. blijft erg vaag t.a.v. McKinsey...

Van McKinsey weten we niet zo erg veel af, maar wel genoeg om te weten dat het idee van McKinsey is dat bestuur loopt van boven naar beneden en als goed democraat weet je dat een bestuur moet lopen van beneden naar boven. Het onverkort afwijzen slaat dan ook op de hoofdlijnen van McKinsey.

- Er bestaat bij veel studenten een onberedeneerde aversie tegen een groep als de GSB. Wat gaat de samenwerking van de A.A. met deze groep en de VVSA inhouden ?

Wij hebben altijd geweigerd ons aan te sluiten bij een groep als de GSB omdat onze uitgangspunten anders zijn terwijl we ook in praktische situaties van inzicht verschillen. Onze onafhankelijke opstelling heeft dus duidelijk zijn oorzaken.
Aan de andere kant hebben we wel mensen bij de GSB omdat het tenslotte toch de enige algemene Universitaire oppositionele beweging is.

- Jullie gaan nu ook buiten de Raden werken...?

Ja...; het afgelopen jaar hebben we ons naar mijn gevoel te veel op het Raden-

werk zelf gericht, maar we zijn nu a.h.w. opnieuw begonnen waarvoor we de struktuur gekozen hebben die in het Manifest staat en die op ons Instituut ook al geïntroduceerd is d.m.v. het stencil waarin de werkgroepen van de A.A. aangekondigd worden. Ook de informatie via de muurkranten lijkt me een vrij aardig resultaat van deze nieuwe opzet!

- Er worden nogal wat eisen gesteld aan de functionarissen van de A.A. binnen het Radenwerk. Leiden deze eisen tot fractiediscipline, waaruit zijn deze eisen geboren en hoe zijn ze te verdedigen?

Als ik dan met het verdedigen mag beginnen? Ik vind het altijd een beetje vreemd dat, wanneer men kritiek heeft op strakke uitgangspunten, men altijd let op mensen die rechts van de uitgangspunten staan en niet op de mensen links daarvan. Mijn stellingname is altijd geweest: je moet erop letten dat je niet je radicalen verliest, want dan kun je geen actie meer voeren. Dat is dan ook een stuk kritiek van mij op de GSB van vorig jaar; de losse radicalen zijn weggelopen.
Ja..., waaruit is het geboren? De A.A. heeft als enige nog lange tijd vastgehouden aan bindende mandaten. Waarom? Omdat zij tegen kleine zelfstandigen in de Afdelingsraad was en omdat het er bij de democratisering tenslotte om ging en gaat, dat iedereen er zoveel mogelijk bij betrokken wordt en er voor verantwoordelijk is. Dat is het principiële uitgangspunt. Dat is in dit Manifest niet helemaal doorgevoerd, want dan hadden er bij punt 3 niet allerlei clausules gestaan; dan had er gewoon gestaan dat een voorvergadering zelf bepaald of er een bindend mandaat komt of niet. Zelf zag ik deze formulering het liefst.
Tweede punt is geweest, dat er door de situatie van het afgelopen jaar, waarin geen mandaten golden, beslissingen zijn gevallen die wij nu juist niet zouden willen. Het afgelopen jaar zijn we ook geconfronteerd met een monolitische docentengroepering. Wel begrijpelijk, want op een bepaald moment zijn die mensen in de minderheid geraakt, die zich daardoor wat hecht aaneen ging sluiten. Het komt tegenwoordig in de Afdelingsraad vaak neer op 1 of 2 stemmen waardoor een man kan bepalen wie gelijk krijgt: de A.A. of de rest. Als je als fractie steeds verliest kun je het net zo goed opgeven. Er staat dan ook dat men zich strak aan de uitgangspunten moet houden en dat is voor mij een normale zaak !

- Waarom zit dat derde punt er eigenlijk in ?

Dat is duidelijk een compromis. Er waren drie stromingen in Donkerbroek. Een die deze formulering erdoor gekregen heeft, die alleen mandaten wilde geven met grote meerderheden. Daarnaast waren er twee groeperingen die helemaal geen quorum wilden. De eerste, waar ik zelf toe behoorde, vanuit democratisch oogpunt - als de voorvergadering dit wenst,dàn bindende mandaten - en de tweede vanuit het machtspolitieke denken - anders maak je in de Afdelingsraad niets klaar.
Voor mij zijn de punten 4 en 5 echter veel belangrijker. Dan functioneert eindelijk eens de idee van een Algemene Vergadering, waaraan de A.A. functionarissen zich volgens punt 5 niet kunnen onttrekken. Dat is voor mij persoonlijk een heel belangrijke zaak en daarom ga ik ook akkoord met wat bij punt 3 staat.

- Het is dus ook mogelijk in de toekomst dat de A.A. fractie standpunten moet gaan verdedigen die strijdig zijn met haar beginselen.
  Wat voor consequenties heeft dat ?

Dat weet ik gewoon niet, het zal afhangen van het standpunt dat de fractie inneemt, tenzij het inderdaad zo'n belangrijk punt is....maar dat kan ik nu, in de actuele situatie niet beoordelen. In principe vind ik dus dat het een groepsbeslissing moet zijn en geen individuele.

- Denk je dat het werk buiten de raden zal gaan functioneren ?

Ik kan er hoogstens over opmerken dat ik hóóp dat het nu eens een keer gaat lopen, zeker ook omdat een actiegroep zonder werkgroepen zich naar het graf helpt.

- De Sektor die er duidelijk uitspringt qua opzet en functies is de Sektor Propaganda, Publikatie etc.

Ja...,deze moet een kritische functie gaan vervullen en daarom blijft ze ook buiten het bestuurlijke Radenwerk; anderzijds kan deze Sektor zich volledig concentreren op het uitbrengen van muurkranten, stencils, de verkiezingen etc.

- In hoeverre weerspiegelt dit programma nu reëel de verhoudingen binnen de A.A.?

In Donkerbroek kwamen we er achter dat de meningen heel vaak zéér verdeeld zijn, maar aangezien er tegenwicht ter rechterzijde is weet de A.A. zich, zij het soms wat moeizaam, te verenigen. Ze heeft aan de ene kant de meer zachtaardige idealistische wereldhervormers en aan de andere kant de zeer harde theoretisch marxistisch geschoolde radikalen.

- Tot slot nog twee vragen: in hoeverre kunnen we zeggen, gezien oa. dit Manifest, gezien de werkgroepen en de andere activiteiten van de A.A., dat de A.A. volwassen begint te worden, meer body begint te krijgen en als tweede: kunnen we jou in de toekomst nog terugverwachten in de Afdelingsraad ?

Volwassen vind ik een beetje een vreemde uitdrukking, die laat ik dan ook voor jouw rekening. Ik geloof wel dat de A.A. meer body heeft gekregen door dit programma. Dat is vrij duidelijk. Ik vind het op zich vrij aardig als je de ontwikkeling van de A.A. gaat vergelijken met de ontwikkeling van de Universitaire oppositie; toen de GSB begon, vorig jaar, kon je duidelijk merken dat de A.A. als actiegroep in zekere zin vóór liep. Overal in de Universiteit moesten veel actiegroepen opnieuw beginnen, de A.A. had haar geschiedenis en ging gewoon door. In zekere zin heeft zij geloof ik last gehad van, wat je noemt, de remmende voorsprong. Voor de A.A. is het veel moeilijker om er nieuwe mensen bij te betrekken omdat de verschillen te groot zijn. Daarom is de A.A. het afgelopen jaar niet even snel gegroeid als andere actiegroepen. Desalniettemin vind ik dat je kunt stellen dat de A.A. een van de betere Universitaire actiegroepen is.
Mijns inziens kan datgene wat er in Donkerbroek gebeurd is een begin zijn om wederom die voorsprong te verwerven.
Wat betreft de Afdelingsraad zal ik inderdaad een poging doen hierin terug te komen en in de A.A. zijn er ook heel wat die mijn terugkeer gewenst vinden.
Dat ik mij destijds uit de Afdelingsraad heb teruggetrokken was om twee redenen. Ten eerste wilde ik een stap terug doen omdat ik er niet meer zo goed tegenaan kon en ten tweede omdat ik vond dat ik veel te overheersend was binnen de fractie. Ik was van plan om de zaak eens een jaartje van de buitenkant te bekijken om dan met hernieuwde spirit terug te komen. Dus beslist niet, zoals sommigen zouden denken, omdat de fractie het afgelopen jaar niet goed functioneerde en dat daarom de oude jongen weer terug moest komen om orde op zaken te stellen. De A.A. heeft gewoon geconstateerd dat de fractie niet optimaal heeft gefunctioneerd, dat die versterkt dient te worden en men denkt dat mijn lidmaatschap een van de mogelijkheden is om die fractie sterker te maken. Of dat zo is ? Tja, dat weet ik echt niet. Ik geloof het niet.

- Is het gevaar niet aanwezig dat je weer gaat overheersen?

Daar zal ik de kans niet toe krijgen, en bovendien hebben we voor de verschillende terreinen onze specialisten. En vergeet niet onze propaganda sektor !

- Sierd, hartelijk dank voor het interview.

jan scheffers